

A woman with light brown hair pulled back, wearing a white off-the-shoulder dress, holds a bouquet of dried, brownish flowers against her chest. She is looking directly at the camera with a gentle smile. The background is a soft, out-of-focus grey and white.

J Ā N I S M E D I Ņ Š

24 DAINAS

ARTA ARNICĀNE · PIANO

PRIMA
CLASSIC

J Ā N I S M E D I Ņ Š

24 DAINAS

ARTA ARNICĀNE · PIANO

1.	MAESTOSO	4:13
2.	LENTO ASSAI	3:34
3.	MODERATO	1:44
4.	ALLEGRETTO	1:53
5.	CON MOTO	2:46
6.	ANDANTE	2:27
7.	ADAGIO	4:17
8.	ADAGIO	2:53
9.	ANDANTE	4:20
10.	MODERATO ASSAI	3:29
11.	TRANQUILLO	2:25
12.	ALLEGRO MODERATO E MAESTOSO	3:06
13.	ANDANTE	3:48
14.	TRANQUILLO	2:21
15.	POCO ALLEGRETTO	2:24
16.	ANDANTINO	2:53
17.	TRANQUILLO	3:48
18.	SOSTENUTO	3:37
19.	ALLEGRO MODERATO	2:39
20.	ANDANTE	2:54
21.	ANDANTE CON MOTO	2:24
22.	CON MOTO	2:47
23.	TRANQUILLO	4:03
24.	MODERATO CON MOTO	3:36

24 DAINAS

I have seldom encountered music so pure, so authentic and vibrant. It carries the listener away — into the fresh and foggy Latvian meadows, through still pine forests, and toward the glowing midsummer sunsets by the sea. Sometimes calm, sometimes stormy, this music listens to the voices of the past — voices rooted in folklore, memory, and tradition.

As a Latvian pianist, this recording holds deep personal significance. Interpreting Jānis Mediņš's *24 Dainas* is far more than a matter of performance — it is a journey through a shared cultural landscape, shaped by the same language, the knowledge of folklore, and historical awareness rooted in our national identity. This connection is not only musical; it is cultural, historical, and profoundly human.

“I cannot stand a blank music paper.” This confession, written by Mediņš himself, reveals his creative urgency — a constant need to shape sound from silence. All his life was lived through music and creation: he never stopped composing, teaching and performing. Despite living through some of the most turbulent events of the 20th century — including his service in the First World War, Latvia’s declaration of independence in 1918, the Soviet occupation of 1940, and ultimately his exile — he remained fiercely active, always returning to the page. While Mediņš is best known for his monumental achievements — including four operas, two ballets, and major orchestral works — his piano miniatures deserve equal attention, revealing a more private, lyrical, and intimate side of the composer. In their quiet eloquence, *Dainas* reflect his unwavering dedication to Latvian culture — a thread that wove through his life.

In Latvian folklore, *Dainas* are short poetic verses — whispers of ancient Latvia. Often passed down orally, they may be sung, chanted, or simply spoken, capturing life, nature, love, sorrow or joy in just a few distilled lines. Though frequently called “folk songs,” they are more than that: they are fragments of a worldview, rich in metaphor and rhythm, yet resisting a single definition. By choosing *Dainas* as the title for his piano pieces, Mediņš consciously avoided the conventional term *Preludes*, reaching instead for something more intimate and deeply rooted — a name that reflects his profound bond with Latvian heritage. He weaves Latvian melodies and harmonies into this music to a degree he himself may have underestimated: although he claimed that folk music should serve merely as a subtle hint in the title, listening to these pieces reveals a far richer presence. Beneath the refined surface — firmly grounded in the traditions of 20th-century piano literature — lies a profound connection to his cultural roots.

The 24 *Dainas* were not conceived as a cycle. They were written across more than forty years, from 1921 to 1963, often in between larger-scale works. Some were gifts — musical postcards to friends, family, and colleagues — and many were deeply personal in character. But together, they form something rare: a musical diary that spans an entire creative lifetime. The *Dainas* grew organically over decades, eventually reaching the symbolically complete number of 24 — a number that, perhaps, Mediņš himself realized had aligned naturally to form a cycle reflecting the story of his life. The last *Daina* serves as a kind of summation, weaving together earlier motifs and even briefly hinting at a fugue. There is something magical about such a lifetime work: it carries both evolution and continuity, freshness and remembrance.

Reading Jānis Mediņš's autobiography *Notes and Semi-Notes* while learning these works allowed me to step into the world behind the notes. Many events — deeply personal or politically charged — left quiet traces in the music. Some *Dainas* are light-filled and clear; others seem veiled in mist or weighted with silence. Interpreting the 24 *Dainas* as a cycle gave me a new lens through which to observe the composer's life, unlocking a deep emotional channel as a performer. Thanks to the edition by Dāvis Eņģelis, published by Musica Baltica in 2019, several meaningful corrections and revisions by the composer have come to light. Particularly fascinating is the discovery of a previously unpublished version of *Daina No. 4*, which reveals a significantly different structure and creates a whole new kind of musical coherence compared to the earlier circulated version. I hope this recording offers fresh perspectives even to listeners already familiar with the work.

Instead of detailing each piece individually, I prefer to spotlight some of the subtler elements — especially the dedications, as 17 of the 24 *Dainas* honour individuals who played significant roles in the composer's

life. By tracing the path of these dedications and the distinct moods of the music, I find myself following his inspirations as they unfold through the story of his life. The remaining *Dainas* — including Nos. 10, 16, 19, 20, 22, 23, and 24 — stand without specific dedications, their meaning left more open, inviting deeper reflection and interpretation in both performance and listening experience.

Many of the *Dainas* are dedicated to colleagues — prominent composers, performers, and educators from the early years of the Latvian Conservatory of Music, founded in 1919 under the leadership of Jāzeps Vītols. It was Vītols who invited Mediņš to join the faculty in 1921, where he began teaching an instrumentation class. His pedagogical career continued for 23 years and ended only when he was forced to emigrate in 1944.

Daina No. 1 is dedicated to Pauls Šūberts, one of the most esteemed Latvian pianists of the early 20th century. The piece demands both virtuosity and emotional depth. In his memoirs, Mediņš recalls that Šūberts was so fond of anecdotes that he carried a pocket notebook to record every joke Jānis told him. Perhaps these lighter traits only emerged once their friendship deepened, as the music itself offers no trace of humour. ***Daina No. 2*** is dedicated to Alfrēds Kalniņš, one of the great souls of Latvian music, and is rich in folk-like intonations — perhaps a subtle nod to Kalniņš's own artistic legacy. Kalniņš was a strong supporter of Mediņš and offered warm praise after the premiere of his opera *Uguns un nakts* (*Fire and Night*) on May 26, 1921, saying: “Just don’t grow tired, just don’t lose your spark!” These words seem to resonate throughout Mediņš’s entire artistic journey.

The lyrical ***Daina No. 3*** is dedicated to his brother Jēkabs, while the more dramatic and impulsive ***Daina No. 5*** honours his other brother, Jāzeps — both composers in their own right who, like Jānis Mediņš, contributed to enriching Latvian music. Perhaps these pieces reflect their personalities, but it’s also possible that Jānis intended them as private messages between siblings. ***Daina No. 4*** is dedicated to Ludmila Goman, a Czech pianist and professor at the Conservatory. This piece stands out for its dance rhythms and virtuosity. To me, it evokes the midsummer solstice celebration of *Jāņi* and calls to mind the ancient tradition of jumping over the bonfire at midnight.

Especially tender is ***Daina No. 6***, dedicated to Olga Mediņš, the composer’s first wife, who accompanied him through the turbulent war years from 1917 to 1920. Military assignments took the Mediņš couple across the Eurasian continent and back to Latvia — via Japan, Sri Lanka, the Suez Canal, Gibraltar, London, and Gdańsk — finally arriving in Riga on October 3, 1920. In the span of three years, they had travelled no less than 33,000 kilometres.

The pianist Lilija Kalniņš-Ozoliņš is honoured with not one but two ***Dainas: No. 7*** and ***No. 8***. Mediņš nostalgically recalls chamber music evenings at the Conservatory with her, describing them as “music-making imbued with poetry.” ***Daina No. 9***, beautifully melodic, is dedicated to Edgars Rode, a music publisher who supported Mediņš and helped release several of his works. By contrast, ***Daina No. 10*** has no dedication but stands out for its unusual beginning, opening with a unison melody played in both hands that evokes a folk tune. This is answered by a choral passage, lending the piece an archaic quality, culminating in a solemn, reflective ending that brings the piece full circle. This cyclical closure beautifully reflects the recurring themes of nature and life so often found in traditional Dainas. ***Daina No. 11*** is a gentle Nocturne that builds to a carefully crafted, vivid climax. Dedicated to Juris Krīgēns — conductor, organist, and public figure — the piece’s restrained elegance may reflect his cultural presence. ***Daina No. 12***, composed in 1944, stands out as one of the most emotionally charged works in the set — bold, declarative, and almost final in tone. Though little is known about Lūcija Grauds, the pianist to whom it is dedicated, the music’s intensity suggests she held a real personal and artistic significance for the composer. With its resolute fortissimo ending, the piece feels like a farewell — marking the close of a chapter in Mediņš’s life: his final year in Latvia before exile.

Four *Dainas* were composed in 1946 during Mediņš’s time at the Blomberg refugee camp in Germany, each one reflecting a different facet of his inner world. ***Daina No. 13*** turns inward, with a darker, more introspective mood, and is dedicated to Hugo Štrauss, a colleague who continued performing Mediņš’s music during exile — an act of deep friendship. ***Daina No. 14***, by contrast, reads like a love letter to the composer’s second wife, Vanda Mediņš; the manuscript bears only one sweet word: *Vandiņai* — a tender Latvian diminutive. ***Daina No. 15*** is dedicated to Dagmar Kokker, a respected Estonian pianist and colleague. Finally, ***Daina No. 16***, though without a dedication, shares the same period’s expressive language, marked by a darker intensity.

Perhaps the most personally significant dedication belongs to ***Daina No. 17***, composed in 1949 in Sweden. Having finally settled in Stockholm, Mediņš and his wife were expecting a daughter, and he dedicated the piece to Björn Holmgren, a Swedish doctor whose care deeply moved him. In his memoirs, Mediņš describes Holmgren as “an unusually compassionate and selfless Swedish doctor.” The music flows freely, unbound by bar lines, with drifting harmonies and a quietly glowing melody — a heartfelt musical gift, rich with gratitude.

Eleven years passed before the next *Dainas* — Nos. 18 to 23 — were composed in 1960.

Daina No. 18 is the darkest and most tragic of the set. It is the only one directly based on a folk song,

Maziņš biju, neredzēju (I was small, I did not see) — a sorrowful tale of an orphan searching for his parents' graves. The music begins with a deep, resonant line that evokes the folk melody and sends chills.

*I was small, I did not see
When my mother and father ceased to be.
Now I know, while herding near,
Where they lie, so still and dear.*

*On a white hill topped with sand,
They rest beneath the greenest land.
Rise, dear father, mother mild —
I would lift the earth so wild.*

*I will tell you, soft with tears,
What my stepmother commands these years:
She sent me here, alone to be,
To cut the shoots by the apple tree.*

*Now I rest beneath its shade,
As if near you, where love once stayed.
White blossoms fall silently,
Like tears of sorrow, shed by me.*

The piece is dedicated to Hermanis Brauns, a pianist and accompanist in Soviet Latvia who dared to perform a concert of Mediņš's solo songs during the Khrushchev Thaw — a small but meaningful act of artistic courage. *Daina Nr. 18* was premiered at the composer's 70th anniversary concert at the Stockholm Concert Hall by the Latvian pianist Guna Kurmis-Ernstsons, a devoted interpreter of Mediņš's music. After emigrating to Sweden, she performed his works on several occasions, helping preserve and share the composer's legacy abroad. She is also the dedicatee of the dreamy and melodic ***Daina No. 21***.

All Dainas composed in 1960 — Nos. 18 to 23 — display striking variety and freshness of thought, each crafted with the highest level of pianistic sophistication. ***Daina No. 19*** features a solitary melody, delicately woven through shimmering passages, while ***Daina No. 20*** unfolds with serene melancholy,

its descending, sigh-like phrases evoking a quiet lament. Especially close to my heart is ***Daina No. 22***: modern in its musical vocabulary yet still marked by Mediņš's characteristic lyricism and deeply personal tone. When he completed his memoir *Notes and Semi-Notes* in June 1963, he mentioned 23 *Dainas* — with ***Daina No. 23*** returning to a more traditional style, its flowing melody paired with a slightly more complex harmonic structure. Later that same year, he composed ***Daina No. 24*** — a final piece that reflects past melodies and even briefly suggests a fugue. It serves as a fitting conclusion to a crown jewel of Latvian piano music — a cycle that quietly spanned 42 years.

“Unfortunately, I am a person who simply doesn’t know how to work slowly,” Jānis Mediņš writes in his biography. Mediņš was a man of extraordinary productivity and attention to detail, qualities I have felt in every phrase and structure of the *Dainas*. He leaves a legacy of quiet hope — that sharing his dedication might inspire others to continue what he started, with the wish that the lives of future generations will be somewhat easier than his own.

I feel deeply moved by his words and music. Returning once more to the roots of folklore, I am drawn to one of the most powerful *Dainas*: *Divējāda saule tek (The Dual Course of the Sun)*. It tells of a doubled sun that guides the path across the sky, like two destinies intertwined in a single soul traversing a turbulent journey. In its quiet symbolism, I sense a profound resonance with Mediņš himself — a life shaped by departures and returns, carried forward by an unwavering inner light.

***The sun runs a dual course —
It climbs the hill, then falls below.
And so does life: a dual path,
Though carried by one soul alone.***

24 DAINAS

Reti esmu sastapusies ar tik tīru, autentisku un dzīvi apliecinošu mūziku, kas klausītāja iztēlē uzbur svaigās un miglainās Latvijas pļavas, klusos priežu mežus un kvēlojošos vasaras saulrietus pie jūras. Reizēm rāma, reizēm vētrains — šī mūzika atdzīvina pagātnes balsis, kas sakņojas folklorā, vēsturiskajā atmiņā un tradīcijās.

Kā latviešu pianistei man šis albums ir nozīmīgs dziļi personīgi. Jāņa Mediņa “24 dainas” ir kā ceļojums mūsu kopīgajā kultūras ainavā, ko radījusi dzimtā valoda, folkloras pārzināšana un vēsturiskā apziņa, veidojot ne vien muzikālu, bet arī kultūrvēsturisku un ļoti cilvēcisku saikni.

“Nevaru ciest neaprakstītu nošpāpīru” — šī Jāņa Mediņa atzīšanās atklāj viņa radošo nemieru, pastāvīgo nepieciešamību izveidot melodijas no klusuma. Visa komponista dzīve ir bijusi piepildīta ar mūziku: kompozīciju, interpretāciju un pedagogiju. Jāņa Mediņa mūžs ir vijies cauri daudziem 20. gadsimta vētrainajiem notikumiem — dienestam armijā Pirmajā pasaules karā, Latvijas neatkarības pasludināšanai 1918. gadā, Padomju Savienības okupācijai 1940. gadā un tai sekojošajai trimdai Zviedrijā. Neraugoties uz to visu, Jānis Mediņš vienmēr ir turpinājis strādāt un radīt mūziku, — cerībā, ka viņa piemērs reiz iedvesmos nākamās paaudzes. Lai gan Jānis Mediņš ir pazīstams kā četru operu, divu baletu un vairāku simfonisko darbu autors, viņa klaviermūzika atklāj pavisam citu talanta šķautni — ļoti personīgu, intīmu un lirisku. “24 dainas” klavierēm atspoguļo komponista nelokāmo uzticību latviskumam, kas vijas cauri visai Jāņa Mediņa daiļradei.

Latviešu folklorā dainas ir viena no galvenajām mutvārdu tradīcijām: parasti īsas poētiskas četrpēdas, kas ietver vēstījumu par dzīvi, dabu, mīlestību, tikumiem, netikumiem, sāpēm un prieku. Lai gan bieži dēvētas par tautasdziesmām, tās ir kas vairāk. Dainas ir mūsu gudrība un dzīves pieredze, kas bagāta ar metaforām

un īpašu dzejas ritmu, — senās Latvijas čuksti. Izvēloties savu klavierminiatūru nosaukumu, Jānis Mediņš apzināti izvairījās no plaši pazīstamā apzīmējuma “prelūdijs”, meklējot kaut ko latviskāku un personīgāku. Lai gan, pēc paša komponista vārdiem, “tautasdziesmu citātiem manās “dainās” tikai gadījuma raksturs”, mūzikas valodā latviskās intonācijas ir spilgti jūtamas. Šie skaņdarbi, kas radīti labākajās 20. gadsimta klaviermūzikas tradīcijās, vienlaikus ietver sevī dziļu saikni ar komponista kultūras saknēm.

“24 dainas” sākotnēji nebija iecerētas kā klaviermūzikas cikls. Tās tika sacerētas vairāk nekā četrdesmit gadu garumā — no 1921. līdz 1963. gadam, bieži vien kā atelpa starplaikos starp lielākiem darbiem. Daudzas “dainas” ir ļoti personiskas un kā muzikāli sveicieni veltītas tuviniekiem, draugiem vai kolēģiem. Kā cikls tās veido unikālu mūzikas dienasgrāmatu, kas aptver visu komponista radošo mūžu. “Dainas” tika radītas pakāpeniski, līdz sasniedza simbolisko skaitu — 24. Pēdējā “daina”, kas radusies 1963. gadā, izskan gluži kā dzīves rezumējums: tajā ieaustas gan iepriekšējo skaņdarbu intonācijas, gan īslaicīgi ieskanas arī fūgas motīvs. Tādējādi Jāņa Mediņa “24 dainas” iemieso gan komponista muzikālā rokraksta attīstību un viņa personības izaugsmi, gan arī ideju svaigumu un pārdzīvojuma klātbūtni.

Apgūstot šos skaņdarbus un vienlaikus lasot Jāņa Mediņa autobiogrāfiju “Toņi un pustoni”, centos caur mūziku ielūkoties komponista dzīvē. Notikumi politikā un personīgajā dzīvē ir atstājuši klusas pēdas arī mūzikā. Dažas no “dainām” ir gaišas un maigas, citas šķiet ar smeldzi cauraustas, kā arī dramatiski pacilātas. Interpretējot šos darbus kā ciklu, man atklājās jauna izpratne par komponista mūžu un viņa emociju paleti. Pateicoties *Musica Baltica* 2019. gadā izdotajam “24 dainu” krājumam un redaktoram Dāvim Eņģelim, ir atklājušies vairāki nozīmīgi paša komponista labojumi un korekcijas. Īpaši aizraujoši bija iepazīties ar agrāk nepublicēto “Dainas Nr. 4” versiju. Šim skaņdarbam ir atšķirīga struktūra un muzikālais vēstījums. Tādēļ ceru, ka šis ieraksts pārsteigs un iedvesmos arī Jāņa Mediņa mūzikas pazinējus.

Vēlos izcelt un aprakstīt dažus mazāk zināmus aspektus — īpaši veltījumus, jo 17 no 24 “dainām” ir veltītas cilvēkiem, kam bijusi būtiska loma Jāņa Mediņa dzīvē. Sekojot šo veltījumu pavedieniem, esmu centusies tuvoties komponista iedvesmas avotiem dažādos dzīves posmos. “Dainas” Nr. 10, 16, 19, 20, 22, 23 un 24, kuras nav komponētas kā veltījumi konkrētiem cilvēkiem, atstāj muzikālo vēstījumu izpildītāja un klausītāja iztēles ziņā.

Vairākas “dainas” ir veltītas kolēģiem — komponistiem, izpildītājmāksliniekiem un 1919. gadā jaundibinātās Latvijas Konservatorijas pedagogiem. Latvijas Konservatorijas dibinātājs un pirmais rektors Jāzeps Vītols 1921. gadā uzaicināja Jāni Mediņu pievienoties mācību iestādes docētājiem. Tā, vadot instrumentācijas klasi, iesākās komponista pedagoģiskā karjera un turpinājās 23 gadus līdz emigrācijai 1944. gadā.

“Daina Nr. 1” ir veltīta vienam no 20. gadsimta izcilākajiem latviešu pianistiem Paulam Šūbertam. Skaņdarbā apvienojas virtuozitāte ar emocionālu dziļumu. Savā autobiogrāfijā Jānis Mediņš atceras, ka Pauls Šūberts esot ļoti mīlējis anekdotes un ka Jāņa stāstītos arvien jaunos jokus viņš pierakstījis mazā grāmatiņā. Tomēr mūzikā humors neatspoguļojas — **“Daina Nr. 1”** ir nopietna un dziļi izjusta.

“Daina Nr. 2” ir veltīta latviešu dižgaram Alfrēdam Kalniņam. Iespējams, ka izteikti jūtāmās tautiskās intonācijas ir kā muzikāls reveranss Kalniņa solodziesmām un kormūzikas daiļradei. Alfrēds Kalniņš sirsnīgi atbalstīja Jāni Mediņu un pēc operas **“Uguns un nakts”** pirmizrādes 1921. gadā ziediem pievienotajā kartītē rakstīja: **“Tik nepagurt, tik neapsīkt!”** Šķiet, ka šie vārdi atbalsojas visā Jāņa Mediņa turpmākajā dzīvē.

Liriskā **“Daina Nr. 3”** ir veltīta brālim Jēkabam, bet dramatiskā un impulsīvā **“Daina Nr. 5”** — brālim Jāzepam. Šie abi izcilie skaņraži kopā ar Jāni Mediņu ir nozīmīgi bagātinājuši Latvijas mūzikas kultūru. Iespējams, ka šie skaņdarbi atspoguļo brāļu personības, bet varbūt tie ir tikai sirsnīgi vēstījumi. **“Daina Nr. 4”** ir veltīta čehu izcelsmes pianistei un profesorei Ludmilai Gomanei. Šis skaņdarbs izceļas ar virtuoziem deju ritmiem un raisa asociācijas ar vasaras saulgrīžu svinībām, Jāņu vakaru un seno tradīciju: lēkšanu pāri ugunskuram.

Īpaši maiga ir **“Daina Nr. 6”**, kas veltīta komponista pirmajai sievai Olgai Mediņai. Viņa bija līdzās komponistam trauksmainajā kara laikā — no 1917. līdz 1920. gadam, kad Jānis Mediņš tika norīkots dienestā Latviešu strēlnieku brigādē un daudzo pārcelšanos rezultātā nonāca aizvien dziļāk Krievijas teritorijā. Lai atgrieztos Latvijā, laulātajam pārim nācās ceļot līdz pat Vladivostokai un braukt caur Japānu, Šrilanku, Suecas kanālu, Gibraltāru, Londonu un Gdaņsku, līdz beidzot viņi varēja ierasties Rīgā 1920. gada 3. oktobrī. Trijos gados Mediņi pievārēja vismaz 33 000 kilometrus.

Pianiste Lilija Kalniņa-Ozoliņa ir godināta pat ar diviem skaņdarbiem: **“Dainu Nr. 7”** un **“Dainu Nr. 8”**. Jānis Mediņš savā autobiogrāfijā ar dziļu sirsnību atceras kamermūzikas vakarus Latvijas Konservatorijas zālē un Lilijas Kalniņas-Ozoliņas spēli: **“Tā bija poēzijas pilna muzicēšana!”** Dziļi izjustā un melodiskā **“Daina Nr. 9”** ir veltīta izdevējam Edgaram Rodem, kurš publicējis vairākus no Jāņa Mediņa darbiem. Turpretī **“Daina Nr. 10”**, lai gan bez veltījuma, izceļas ar neparastu noskaņu: vienbalsīgā melodija sākumā un sekojošā korveidīgā faktūra piešķir skaņdarbam arhaiskumu. Svinīgā kulminācija un pārdomu pilnais skaņdarba noslēgums, atkal atgriežoties pie sākuma melodijas, simboliski noslēdz apli un raisa asociācijas ar dabas ciklisko ritmu, kas tik bieži sastopams tautas dainās.

“Daina Nr. 11” ir kā maiga noktirne, kas uzvirmo līdz rūpīgi izstrādātai, spilgtai kulminācijai. Šis skaņdarbs veltīts diriģentam, ērgelniekam un sabiedriskajam darbiniekam Jurim Krīģēnam. Iespējams, ka šis

“dainas” atturīgā elegance atspoguļo Krīgēna kā kultūras cilvēka personību. **“Daina Nr. 12”**, kas komponēta 1944. gadā un veltīta pianistei Lūcijai Graudai, ir viens no emocionāli piesātinātākajiem skaņdarbiem šajā ciklā. Lai gan par Lūciju Graudu ir maz zināms, mūzikas intensitāte liek domāt, ka komponista dzīvē viņa ir bijusi gan personīgi, gan mākslinieciski nozīmīga. Ar apņēmīgo *fortissimo* skaņdarba beigās šī “daina” iezīmē arī paša Jāņa Mediņa dzīves posma noslēgumu — pēdējo gadu Latvijā pirms došanās trimdā.

Turpmākās četras “dainas” tapušas Blombergas bēgļu nometnē Vācijā 1946. gadā. **“Daina Nr. 13”** ir tumšā un smeldzīgā noskaņā. Kā dziļas draudzības apliecinājums tā veltīta kolēģim Hugo Štrausam, kurš turpināja atskaņot Jāņa Mediņa mūziku arī trimdā. Savukārt **“Daina Nr. 14”** ir kā maiga mīlestības vēstule komponista otrajai sievai Vandai Mediņai. Nošu rokrakstā lasāms veltījums: “Vandiņai”. **“Daina Nr. 15”** ir veltīta kolēģei, igauņu pianistei Dagmārai Kokerei. **“Dainai Nr. 16”** nav veltījuma, taču tās mūzikas valoda ir piesātināta un polifoniska.

Iespējams, personiski nozīmīgākais veltījums pieder **“Dainai Nr. 17”**, kas komponēta 1949. gadā Zviedrijā. Beidzot apmeties uz dzīvi Stokholmā, Jānis Mediņš ar sievu gaidīja bērnus. Šo skaņdarbu komponists veltīja un dāvināja zviedru ārstam Bjornam Holmgrēnam, kura rūpes un atbalsts meitiņas Marijas radībās viņu dziļi aizkustināja. Savās atmiņās Mediņš raksturo Holmgrēnu kā “neparasti līdzjūtīgu un nesavtīgu” zviedru ārstu un piemin “Dainu Nr. 17” kā “visai radikālu mūziku — bez sadalījuma pa taktīm un bez tonkārtas apzīmējuma”.

“Dainas” Nr. 18–23 radītas pēc 11 gadu pārtraukuma — 1960. gadā. **“Daina Nr. 18”** — traģiskākā “daina” visā ciklā un vienīgā, kurā izmantota autentiska tautasdziesma — “Maziņš biju, neredzēju”. Neticami sāpīgais vēstījums par bārenīti, kurš meklē vecāku kapa vietu, iesākas ar tautasdziesmas melodiju zemā reģistrā, stindzinot dvēseli.

*Maziņš biju, neredzēju,
Kad nomira tēvs, māmiņ'.
Nu uzgāju ganīdam(i)s,
Kur guļ manis tēvs, māmiņ'.*

*Es tev teikšu, tēvs, māmiņa,
Ko man dara sveša māt':
Sveša māte man' sūtīja
Pie ābeles rīkstes griezt.*

*Baltā smilšu kalniņā(i),
Zem zaļām(i) velēnām.
Celies augšā, tēvs, māmiņa,
Es pacelšu velēniņ'.*

*Pie ābeles piestājos(i)
Kā pie savas māmuliņ's;
Birst ābelei balti ziedi,
Birst man gaužas asariņas.*

Tā veltīta pianistam Hermanim Braunam, kurš uzdrīkstējās Jāņa Mediņa mūziku atskaņot Padomju Savienībā Hruščova atkušņa laikā. Šo “dainu” komponista 70 gadu jubilejas koncertā Stokholmas koncertnamā pirmatskaņoja pianiste Guna Kurmis-Ernstsone, kurai savukārt veltīta melodiskā un viegli sapņainā **“Daina Nr. 21”**. Abiem bija līdzīgs liktenis, jo arī Guna Kurmis-Ernstsone bija emigrējusi uz Zviedriju. Pianiste bieži iekļāva Jāņa Mediņa skaņdarbus savu koncertu programmās.

Visas 1960. gadā radītās “dainas” izceļas ar pārsteidzošu daudzveidību, domas svaigumu un augsta līmeņa pianismu. **“Dainā Nr. 19”** ir vienuļa melodija, kas ievijas daudzslāņainā faktūrā, savukārt **“Daina Nr. 20”** ir izteikti melanoliska, un tās lejupejošās, nopūtām līdzīgās intonācijas vēsta par dvēseles sāpēm. Īpaši pārsteidz **“Daina Nr. 22”** — mūzikas valodā vislaikmetīgākā no visām, taču joprojām jūtams Jānim Mediņam tik tuvais lirisms un izsmalcinātība. **“Dainā Nr. 23”** komponists atkal atgriežas pie sev raksturīgām intonācijām un daudz balsībā ievītu melodiju. 1963. gadā, kad Jānis Mediņš pabeidza savus memuārus “Toņi un pustoņi”, tajā bija pieminētas tikai 23 “dainas”. Vēlāk tajā pašā gadā tapa arī pēdējā **“Daina Nr. 24”**. Salīdzinoši izvērstā formā, šī “daina” ietver gan dziedošas melodijas, gan fūgas fragmentu un vairākas viļņveida kulminācijas. Ar *fortissimo* finālu “Daina Nr. 24” vainago ciklu, kurš tapis 42 gadu garumā un neapšaubāmi pieder pie latviešu klaviermūzikas virsotnēm.

“Diemžēl esmu cilvēks, kurš vienkārši neprot lēni strādāt,” — tā savā autobiogrāfijā raksta Jānis Mediņš. Viņš bija ne tikai neparasti radošs, bet arī pedantiski rūpīgs — šo īpašību klātbūtne ir jūtama katrā “dainā”. Komponista muzikālais mantojums, kā arī autobiogrāfijas priekšvārdā teiktais dod cerību, ka viņa mūža ieguldījums Latvijas kultūrā būs iedvesmas avots “citiem, kam ceļš vieglāks, lai viņi cītīgāk izmanto visas iespējas un lai rūpējas par latviešu mūzikas turpināšanos, spītējot pārdzīvojamam laikmetam”.

Mani dziļi aizkustina viņa vārdi un mūzika. Noslēgumā vēlos pievērsties folklorai un citēt vienu no spēcīgākajām dainām: “Divējāda saule tek”. Šī saules divējādā gaita visspilgtāk raksturo paša Jāņa Mediņa mūžu un viņa dvēseles divējādo likteni, ko caurvij iekšējs gaismas avots.

***Divējāda saule tek,
Tek kalnā, tek lejā;
Divējāds mans mūžiņš
Ar to vienu dvēselīti.***

ARTA ARNICĀNE

P I A N I S T

Communication with the audience, coupled with a talent for creating a special concert atmosphere, has taken the Latvian pianist Arta Arnicāne to a wide variety of performance venues across the world. Her ability to win listeners' full attention, combined with the warmth and intelligence of her programmes and interpretations, allows her to fascinate both small gatherings and large audiences in concert halls such as the Rudolfinum in Prague, Teatro Colón in Buenos Aires and Zurich Tonhalle.

Born into a family with a strong and longstanding musical tradition, she began playing the piano and composing at the age of four. Supported by numerous scholarship awards and eminent artists such as Norma Fisher and Homero Francesch, Arta has studied in several countries and graduated with distinction from the Royal Conservatoire of Scotland (2004), the Latvian Academy of Music (2008) and Zurich University of the Arts (2010 and 2012).

Her professors Teofilis Biķis, Sergejs Osokins, Norma Fisher and Homero Francesch influenced the artistic development of Arta's personality and guided her into the international music scene. Arta has won many prizes at international music competitions, including the Vianna da Motta (2001), Premio Iturbi (2010), and Prague Spring (2011), to name but a few.

Arta is especially devoted to creating thematic and narrative programmes, as well as to the discovery and performance of rare repertoire. Immersing herself in Latvian piano music — and especially delving into the works of Jānis Medīņš — marks a significant turning point in the pianist's concert career. With her interpretation of *24 Dainas*, Arta Arnicāne reveals new facets of Jānis Medīņš's masterpiece and inspires listeners with a fresh perspective on outstanding Latvian piano music — both at home and abroad.

ARTA ARNICĀNE

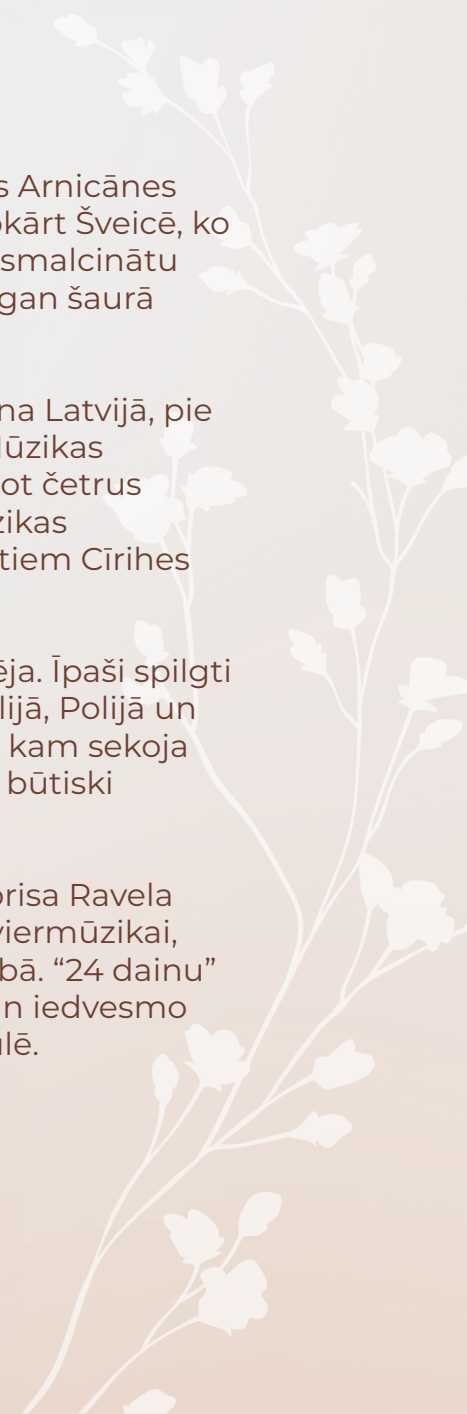
P I A N I S T E

Spēja aizraut klausītājus un radīt īpašu koncerta atmosfēru ir nodrošinājusi pianistes Artas Arnicānes koncertdarbību un pieprasījumu pēc mākslinieces radošajiem projektiem Eiropā, galvenokārt Šveicē, ko māksliniece izvēlējusies par dzīvesvietu. Interpretāciju dvēseliskais siltums savienojas ar izsmalcinātu inteliģenci, ļaujot mūziķei sasniegt ikvienu klausītāju gan no skatuves lielās koncertzālēs, gan šaurā kamermūzikas cienītāju lokā.

Arta ir studējusi pie ievērojamiem mūziķiem — profesoriem Teofila Biķa un Sergeja Osokina Latvijā, pie Normas Fišeres Anglijā un pie Homero Frančēša Šveicē. Ar izcilību ir absolvējusi Latvijas Mūzikas akadēmiju, Skotijas Karalisko konservatoriju un Cīrihes Mākslu universitāti kopumā iegūstot četrus izpildītājmākslas maģistra grādus un studiju cikla noslēgumā Cīrihē tiem pievienojot mūzikas pedagoģijas maģistra diplomu (2012). Patlaban Arta pasniedz klavierspēli jaunajiem talantiem Cīrihes Mūzikas konservatorijā.

Arta ir sešpadsmit izpildītājmākslas konkursu laureāte un neskaitāmu speciālbalvu ieguvēja. Īpaši spilgti viņa sevi pieteica 2010. gadā, iegūstot augstākās godalgas pianistu konkursos Šveicē, Anglijā, Polijā un Spānijā. Vēl pēc gada Arta kļuva par starptautiskā konkursa “Prāgas pavasaris” uzvarētāju, kam sekoja virkne piedāvājumu uzstāties Čehijas un Šveices pilsētās rīkotajos koncertos un festivālos, būtiski sekmējot pianistes starptautisko atpazīstamību.

Artas Arnicānes solistes repertuārā ievērojama vieta ir Volfganga Amadeja Mocarta un Morisa Ravela opusiem, kas mākslinieces izpildījumā guvuši klausītāju apbrīnu. Pievēršanās latviešu klaviermūzikai, īpaši iedziļinoties Jāņa Mediņa daiļradē, iezīmē būtisku pavērsienu pianistes koncertdarbībā. “24 dainu” interpretācija Artas Arnicānes lasījumā izceļ jaunas šķautnes Jāņa Mediņa meistardarbā un iedvesmo klausītājus pārsteidzošam skatījumam uz latviešu klaviermūziku — gan Latvijā, gan pasaulē.

CREDITS

Recorded at the Latvian Radio Studio in Rīga, Latvia, in 2024

Recorded and edited by Normunds Slava

Mixed and mastered by Edgardo Vertanessian

Photos by Tatyana Vlasova

Artwork design by Andrew Vlasov

All texts by Arta Arnicāne

Booklet design by Jeremy Smedes

Executive Producer: Edgardo Vertanessian

Made with support of Valsts kultūrkapitāla fonds

PRIMA
CLASSIC

Catalog: PRIMA047

© & ® 2025 Prima Classic.

All trademarks and logos are protected.

All rights reserved.

Available in Hi-Res Audio (96k/24b), Apple Digital Masters,
Amazon Ultimate HD, and Dolby ATMOS